

III Міжнародна науково-практична конференція науково-педагогічних, педагогічних працівників
і молодих учених

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО
СТАНОВЛЕННЯ ФАХІВЦЯ В ІННОВАЦІЙНОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ**

матеріали конференції

17-18 квітня 2025 р.

Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції
науково-педагогічних, педагогічних працівників
і молодих учених

«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ
ФАХІВЦЯ В ІННОВАЦІЙНОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ»
(17-18 квітня 2025 р.)

Дніпро – 2025

3rd international scientific and practical conference of
scientific and pedagogical, pedagogical staff and young
scientists

**THEORY AND PRACTICE OF THE EXPERT'S
PROFESSIONAL FORMATION IN
THE INNOVATIVE SOCIOCULTURAL AREA**

Proceedings
(17-18 April 2025)

Electronic edition

Dnipro – 2025

Список використаних джерел

1. Державна цільова соціальна програма патріотичного виховання громадян України на 2021–2025 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2021-%D0%BF#Text>.
2. Мартинюк О. С. Патріотичне виховання молоді в умовах воєнного конфлікту. *Педагогіка і психологія*. 2022. № 2. С. 45–49.
3. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання у системі освіти України» від 31.03.2015 № 312.
4. Литвиненко В. Патріотичне виховання у спортивних школах: сучасний досвід та перспективи розвитку. *Фізична культура і спорт у контексті гуманітарного розвитку*. 2023. № 1. С. 57–61.
5. Черниш С. Роль спорту у формуванні громадянської свідомості молоді. *Молодь і спорт*. 2021. № 3. С. 33–36.

К. В. Коваль,
асистент кафедри педагогіки,
Бердянський державний педагогічний університет,
м. Запоріжжя, Україна

РОЛЬ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ФОРМУВАННІ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Формування толерантної особистості є одним із фундаментальних завдань сучасної освіти, оскільки воно безпосередньо пов'язане з вихованням морально-етичних цінностей, які визначають соціальну поведінку людини [5]. Особливої актуальності цей процес набуває в початковій школі, коли діти проходять етап активного засвоєння етичних норм, моделей комунікації та способів взаємодії з оточенням. У цьому віці формуються базові уявлення про добро і зло, справедливість, повагу до інших, що є основою для подальшого становлення соціально відповідальної особистості [6].

Розвиток толерантності, як обов'язкової компоненти становлення особистості досліджується не тільки вітчизняними (L. Cherednyuk, С. Довбенко, І. Резніченко та ін.), але й закордонними (N. Amirgalina, N. Gafurova, G. Kuchikova, L. Zarkenova, Zh. Zarkenova та ін.) науковцями, що свідчить про важливість та глобальне значення окресленої проблеми.

Толерантність є складним соціально-психологічним феноменом,

який визначається як здатність особистості визнавати, приймати та поважати культурне, етнічне, релігійне, мовне й ідеологічне розмаїття суспільства. Толерантність ґрунтується на фундаментальних морально-етичних цінностях, таких як доброзичливість, справедливість, повага, милосердя та відповідальність, які є основою соціальної взаємодії. Формування цих цінностей сприяє розвитку емпатії, взаєморозуміння та готовності до конструктивного діалогу [1].

У контексті початкової освіти толерантність можна розглядати як компонент соціально-емоційного інтелекту, що передбачає здатність дитини до усвідомленого сприйняття та прийняття інших, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей. Саме в цей період відбувається активне засвоєння соціальних норм і моделей поведінки, які визначають подальшу соціальну адаптацію особистості [3].

З огляду на те, що сучасне суспільство є багатокультурним і динамічним, здатність до толерантної взаємодії стає необхідною умовою соціальної адаптації. Освіта, орієнтована на формування толерантності, не лише сприяє ефективному соціальному залученню учнів, а й запобігає виникненню конфліктних ситуацій, сприяє формуванню навички мирного співіснування [5].

Важливим аспектом виховання толерантності є формування у дітей гуманістичних цінностей, таких як повага до людської гідності, солідарність, відповідальність і соціальна справедливість. Ці цінності визначають не лише особистісні риси, а й соціальну поведінку людини в майбутньому [7]. Завдяки цьому толерантність стає не просто характеристикою окремого індивіда, а й соціальним механізмом, який забезпечує згуртованість, стабільність і розвиток суспільства.

Толерантність як етична категорія ґрунтується на принципах взаємоповаги, рівноправності та емпатії, які сприяють гармонійному співіснуванню людей у суспільстві. Вона передбачає не лише пасивне прийняття відмінностей, а й активне прагнення до діалогу, співпраці та конструктивного вирішення конфліктів. З огляду на це, освіта повинна не тільки передавати знання, а й виховувати в учнів моральні орієнтири, що сприятимуть розвитку їхньої здатності до рефлексії, критичного мислення та етичного вибору в різних життєвих ситуаціях [2].

Початкова школа є ключовою соціалізаційною інституцією після сім'ї, яка відіграє визначальну роль у становленні моральних переконань і громадянських якостей дитини. На цьому етапі

педагогічний вплив має бути спрямований не лише на передачу знань, а й на формування уявлень про етичні норми, розвиток критичного мислення та виховання навичок ненасильницького спілкування [3].

Також толерантність як компонент освітнього процесу реалізується через створення інклюзивного середовища, де кожна дитина відчуває свою значущість і прийняття. Педагоги, використовуючи сучасні методики інтерактивного навчання, моделюють ситуації, що стимулюють дітей до усвідомлення важливості толерантної поведінки. Важливу роль відіграє й організація групової роботи, що сприяє формуванню навичок співпраці, комунікації та розуміння потреб інших [8].

Ефективне формування толерантності у дітей неможливе без активної співпраці школи та сім'ї, адже виховний вплив має бути комплексним і узгодженим. Родинне середовище є першим осередком соціалізації дитини, де вона засвоює основні моральні принципи та норми поведінки. Відтак, важливо забезпечити взаємодію педагогів і батьків у питаннях морально-етичного виховання.

Таким чином, толерантність є не просто особистісною якістю, а й важливим чинником гармонійного розвитку суспільства загалом. Вона є основою демократичних стосунків, підтримує соціальну згуртованість та забезпечує стабільності суспільних процесів. Відповідно, виховання толерантності в освітньому процесі є стратегічним завданням, яке вимагає системного підходу та інтеграції усіх аспектів навчання й виховання [4].

Отже, виховання морально-етичних цінностей та розвиток толерантності є взаємопов'язаними компонентами освітнього процесу, що забезпечують гармонійне становлення особистості й формування соціально відповідальної поведінки. Ці компоненти не лише сприяють засвоєнню учнями норм моралі та етики, а й розвивають здатність до морального самоконтролю, рефлексії, емпатії та усвідомленої відповідальності за власні вчинки. Завдяки цьому відбувається формування етичної свідомості, що визначає вибір дитиною морально виправданих рішень у різних життєвих ситуаціях.

Толерантність як інтегральний компонент соціальної компетентності безпосередньо пов'язана з морально-етичним розвитком особистості, оскільки ґрунтується на принципах рівноправності, справедливості, взаємоповаги та співпраці. Вона

сприяє формуванню в учнів конструктивних стратегій взаємодії з оточуючими, допомагає уникати конфліктних ситуацій та сприяє розвитку культури мирного співіснування.

Список використаних джерел

1. Amirgalina N. M., Kuchikova G. B., Zarkenova Zh. T., Zarkenova L. S. The education of tolerance of the younger generation as a universal principle of human life activity and the most important strategic task of modern education. *International Journal of Engineering Studies*. 2017. Vol. 9, № 2. P. 121–142.
2. Cherednyk L. Psychological and pedagogical aspects of education of tolerance in elementsry school. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2019. № VII (79). Issue 197. P. 15–19.
3. Gafurova N. R. The main directions of developing tolerance skills of primary school pupils. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*. 2020. Vol. 8. № 3. P. 236–239.
4. Starting Small. Teaching Tolerance in Preschool and the Early Grades. Teaching Tolerance : a project of the southern poverty law center. URL : https://www.learningforjustice.org/sites/default/files/kits/Teachers_Study_Guide.pdf.
5. Довбенко С. Ю. Виховання толерантності у школярів в умовах полікультурного суспільства. *Освітній дискурс*. 2020. № 20 (2). С. 33–44.
6. Лесик А. С., Попова О. І., Коваль К. В. Організація безпечного освітнього простору в початковій школі в умовах воєнного стану: тенденції та перспективи розвитку. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 6 (40). С. 245–253.
7. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. H.M. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
8. Резніченко І. Г. Формування інклюзивного середовища в початковій школі: виховання толерантності у молодших школярів. *Педагогічна академія: наукові записки*. № 8. 2024. С. 1–16.

З М І С Т

Секція 1

Теоретичні і методологічні засади розвитку професійної освіти в України в контексті євроінтеграції

Section 1

Theoretical and methodological bases of professional education development in Ukraine in the European integration context

Lavrentieva O. Partnership between educational institutions, business, and communities: theoretical models for the European integration of vocational education	3
Stasiuk Yu., Dzhusov P. Stereotypes, inclusion, and new models of educational interaction in the context of global labour transformation	6
Волкова Н. П., Лавніков О. А. Оновлений погляд на професійну підготовку майбутніх докторів філософії з професійної освіти	13
Мишеніна Т. М. Лексикографічна робота майбутніх філологів із лінгводидактичними термінами у фаховій підготовці	17
Опанасенко В. П. Реалізація проблемного підходу на лекціях з курсу «Сільськогосподарські та меліоративні машини»	21
Белянський О. М. Організаційно-змістові підходи до формування іншомовної комунікативної компетентності бакалаврів права	25
Гошко Р. В. Сучасний стан розвитку підприємницької освіти в університетах України	31
Зачепило І. В. Роль наставництва у становленні тренера: традиції та інновації	34
Ісаченко В. Р. Ставлення молоді до самореклами як психолого-педагогічна проблема	38
Корибут Д. В. Інноваційні педагогічні умови формування прогностичної компетентності майбутніх фахівців банківської справи	44
Кучер О. А. Міждисциплінарна підготовка педагогів для ефективного реалізації дуальних освітніх програм	47
Оверченко М. В. Теоретико-методологічні засади міжсекторальної взаємодії в освітньому дискурсі: досвід подолання освітніх втрат	49
Пентко Ю. Є. Як навчитися вчитися: стратегії самоосвіти для майбутнього психолога	54

Прохожаєва Т. В. Професійне вигорання як виклик сучасного суспільства	57
Рак М. О. Професійне становлення особистості майбутнього тренера-викладача з плавання	60
Рижко Е. С. Прогностичні уміння як складова професійної компетентності майбутніх економістів	62
Шкляр П. С. Вплив війни на психологічне здоров'я українців з позиції переживання втрати	65
Шуть Б. І. Підготовка майбутніх тренерів з кіокушин карате у закладах вищої освіти	71

Секція 2

Сучасні парадигми в створенні соціокультурного середовища закладу освіти

Section 2

Modern paradigms in the creation of the educational institution sociocultural environment

Fayerman O. Scientific approaches in social support research	76
Norenko I. The model of formation of multicultural and social tolerance of future psychology teachers in the process of master's training	80
Mora A. Some aspects of implementation of debate as an interactive learning tool for law school students	83
Лебідь О. В. Політика курсу як обов'язковий компонент силябусу навчальної дисципліни	87
Олійник І. В. Лідерський потенціал як детермінанта розвитку професійно значимих якостей майбутніх докторів філософії	93
Іванова В. В. Педагогічна творчість у добу цифровізації освіти	97
Потапенко О. Б. Концепція формування національної ідентичності здобувачів освіти в сучасній українській школі	99
Булгак М. В. Мультидисциплінарний підхід у підготовці студентів-психологів до практичної діяльності	103
Васильєв І. Д. Формування професійної компетентності майбутніх учителів у процесі практичної підготовки	106
Гулько Т. Ю. Здоров'язбережувальна складова освітнього процесу	112
Замахіна С. П. Професійний розвиток майбутніх психологів: застосування методик подолання тривожності у підлітків	116

Караван Є. В. Національно-патріотичне виховання спортсменів в умовах воєнного стану в ДЮСШ	119
Коваль К. В. Роль морально-етичних цінностей у формуванні толерантності здобувачів початкової освіти	121
Коренюк І. П. Психолого-педагогічні стратегії підтримки здорової харчової поведінки майбутніх фахівців	125
Кравченко М. В. Диференційований підхід до підготовки майбутніх реабілітологів	128
Півень Я. В. Педагогічна підтримка самоосвіти студентів у відкритому освітньому середовищі	131
Подолянюк В. В. Підготовка вчителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності – вимога часу	133
Савельєва Н. В. Управління конфліктами в робочій групі: соціально-психологічні аспекти	136
Соловей Н. А. Професійний розвиток майбутніх тренерів з військово-спортивних багатоборств: сучасні виклики та перспективи	139
Танасійчук О. А. Взаємозв'язок самотності та психологічного благополуччя дорослого населення в умовах соціальних змін в Україні	141
Кунь Ці Роль студентських самоврядувань у формуванні лідерських якостей здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр»	143
Чупилко О. О. Інтерактивні технології в методичній роботі з педагогічними кадрами ЗДО	145

Секція 3

Зарубіжний досвід організації професійної підготовки молоді та освіти дорослих

Section 3

Foreign experience in organizing professional training for youth and education for adults

Gulshen Zahid qizi Yuzbashiyeva, Samira Huseyn qizi Abasova, Israfil Habib oglu Yuzbashiyev. Comparative analysis of education financing in some countries of Eurasia	150
Esmer Qurban qızı Aliyeva. The application of econometric models in the economic activities of Azerbaijan's higher education institutions	163

Сапожников С. В., Корольова Л. В. Виклики професійної підготовки викладачів іноземних мов Румунії	177
Феднова І. М. Вивчення стану інтернет-просвітництва закладів дошкільної освіти	181
Ярошук К. І. Професійна освіта в глобальному вимірі: зарубіжні тренди та їх адаптація в український контекст	185
Кириленко Є. В. Інтеграція підприємницької освіти у підготовку фахівців автотранспортної галузі: зарубіжний та вітчизняний досвід	188
Корнієнко С. С. Моделі освітніх трансформацій світу: досвід для України	192
Пащенко А. І. Мейкерство як інноваційний підхід до педагогічної роботи на технічних спеціальностях	199
Сугак Д. В. Тьюторинг, наставництво й фасилітація як інструменти розвитку студентського лідерства	201

Секція 4

Технологічний інструментарій у забезпеченні якості освітнього процесу

Section 4

Technological tools for educational process quality assurance

Levkin D., Kotko Ya., Levkin A. The relevance of teaching higher mathematics in higher education institutions of Ukraine for the formation of a professionally developed personality	204
Волкова Н. П. Підготовка майбутніх психологів до надання психологічної допомоги населенню: зміст та технології	208
Гаркуша І. Стосунки викладача і студента: соціально-психологічні аспекти педагогічної взаємодії у ЗВО	212
Дубінський С. В. Менторинг як ефективний інструмент в розвитку професійних коучів за стандартами ICF	215
Алека Г. І. Роль TL DRAW у забезпеченні інтерактивності та якості дистанційного навчання	218
Крупський О. П. Використання сторітелінгу для розвитку емоційної культури майбутніх фахівців-менеджерів	222
Пригодій А. В., Барбаш В. І., Литвинов В. І. Сучасні педагогічні технології у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців транспортної галузі	227

Самусь Т. В. Формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання засобами кейс-технологій	231
Детярьов В. Ю. Використання цифрових технологій для професійної підготовки бакалаврів з менеджменту у процесі змішаного навчання	235
Журавльов Д. В. Інтерактивні методи навчання майбутніх менеджерів як технологічний інструментарій в забезпеченні якості освітнього процесу	240
Заболуєв О. В. Інноваційні підходи до організації технічної творчості у системі STEM-освіти	244
Ковальов А. О. Використання технологій ШІ в освітньому процесі здобувачів спеціальності А7 «Фізична культура і спорт»	247
Круглик О. С. Використання Qlik Sense для формування аналітичної компетентності майбутніх економістів у цифровому освітньому середовищі	249
Мухіна Т. Є. STEM-технології як ефективний засіб підготовки майбутніх учителів початкових класів до розвитку креативності учнів	254
Павлига П. Д. Хмарні сервіси в професійній підготовці бакалаврів з ІТ	257
Мудрук Я. Р. Психологічні підходи у розробці персоналізованих маркетингових стратегій	261
Радченко О. В. Тренінг як ефективний інструмент формування лідерських якостей у майбутніх менеджерів	263
Рябошапка Н. О. Методика вивчення учнівського колективу: від теорії до практики	266
Тарасов В. А., Тютюнов О. В. Цифровий інструментарій в підготовці студентів інженерно-педагогічних спеціальностей	269
Тютюнник С. В. Практичні аспекти використання соціальних мереж у просвітницькій діяльності психолога	272
Скидан С.О. Вироблення лексикографічної грамотності майбутніх фахівців у роботі з текстами різного стильового уналежнення	274